

Nr 283.

Godkänd av första kammaren den 7 juni 1932.
Godkänd av andra kammaren den 7 juni 1932.

Riksdagens skrivelse till Konungen i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under sjätte huvudtiteln gjorda framställningar om vissa anslag till vägväsendet m. m. jämte i ämnet väckta motioner.
(Statsutskottets utlåtande nr 104.)

Till Konungen.

I den till riksdagen den 4 januari 1932 avlåtna propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1932/1933 har Eders Kungl. Maj:t under sjätte huvudtiteln (punkt 11 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag) föreslagit riksdagen att till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra reservationsanslag av 5,250,000 kronor att direkt utgå av automobilskattemedel.

Under punkt 17 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 11,697,400 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel.

Under punkt 18 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels* till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga vägar å landsbygden för budgetåret 1932/1933 anvisa ett extra förslagsanslag av 46,789,600 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel; *dels ock* medgiva, att av landsbygdens andel för budgetåret 1932/1933 av automobilskattemedlen må disponeras ett sammanlagt belopp av högst 1,800,000 kronor för tilldelning av ett tillfälligt extra tilläggsbidrag åt mera betungade väghållningsdistrikt för 1932 års kostnader för vägunderhåll och vinterväghållning, att utgå vid sidan av det enligt 3 § 1 mom. förordningen om fördelning av automobilskattemedel utgående bidraget av 45 procent och i huvudsaklig överensstämmelse med de under föregående punkt angivna grunderna.

Under punkten 19 har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att — med uteslutande ur riksstaten av *dels* det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till vägunderhållet på landet m. m. och *dels* det ordinarie förslagsanslaget till ytterligare bidrag till vägunderhållet på landet m. m., att direkt utgå av automobilskattemedel — i riksstaten för budgetåret 1932/1933 upptaga ett

ordinarie förslagsanslag till bidrag till vägunderhållet på landet m. m., att direkt utgå av automobilskattemedel, med 15,600,000 kronor.

I samband med Eders Kungl. Maj:ts omförmälda, under punkten 11 framställda förslag har riksdagen till behandling förehäff

dels två likalydande motioner (I: 224 och II: 332), i vilka yrkats, att riksdagen måtte besluta, att anslaget till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar skall utgå med 5,250,000 kronor, varav hälften eller 2,625,000 kronor av automobilskattemedel, samt att riksdagen för samma ändamål måtte bevilja ett anslag av 2,625,000 kronor för nästa budgetår;

dels ock en motion II: 284, i vilken föreslagits, att till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar för budgetåret 1932/1933 måtte anvisas ett extra reservationsanslag av 5,250,000 kronor, att utgå av vanliga statsinkomster.

Vidare har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen avlåten, den 26 februari 1932 dagteknad proposition, nr 176, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen antaga ett vid propositionen fogat förslag till förordning om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordningen den 16 maj 1930 (nr 161) om fördelning av automobilskattemedel av följande lydelse:

Förslag

till

Förordning

**om ändrad lydelse av 1 och 2 §§ förordningen den 16 maj 1930
(nr 161) om fördelning av automobilskattemedel.**

Härigenom förordnas, att 1 och 2 §§ förordningen den 16 maj 1930 om fördelning av automobilskattemedel skola, 1 § i nedan angiven del, hava följande ändrade lydelse:

1 §.

De under — — — statens automobilskattemedelsfond.

Från nämnda fond skola i första hand bestridas *dels* de enligt gällande lagar angående väghållningsbesvärets utgörande på landet samt om ödebygdevägar utgående statsbidragen till vägunderhåll och vinterväghållning, *dels* vad av automobilskattemedel skall utgå till bestridande av kostnaderna för vägorganisationen i länen, *dels* vad i enlighet med å riksstaten anvisade anslag skall av automobilskattemedel utgå som bidrag till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar, *dels ock* vad som jämlikt i sådant avseende meddelade bestämmelser skall av dylika medel ställas till lantbruksstyrelsens förfogande att användas till fiskerinäringens befrämjande.

Till understödjande — — — 120,000 kronor.

Av återstående — — — och broar.

2 §.

Av städerna tillkommande andel av skattemedlen skola sextiofem procent fördelas mellan de särskilda städerna i förhållande till de belopp, som från dem influtit i automobilskatt.

Angående fördelningen av återstående trettiofem procent förordnar Konungen.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1932; dock att allenast vad i 2 § stadgas skall äga tillämpning vid fördelningen av de under budgetåret 1931/1932 influtna automobilskattemedlen.

I samband med Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 176 har riksdagen till behandling förehått vissa inom riksdagen väckta motioner, däribland dels två likalydande motioner (I: 336 och II: 489), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta, att, därest riksdagen bifaller Eders Kungl. Maj:ts proposition nr 176, om förslag till ändrad lydelse av 1 och 2 §§ i förordningen den 16 maj 1930 (nr 161) om fördelning av automobilskattemedel, § 2 i nämnda förordning måtte erhålla följande lydelse:

§ 2.

Av städerna tillkommande andel av skattemedlen skola åttio procent fördelas mellan de särskilda städerna i förhållande till de belopp, som från dem influtit i automobilskatt.

Angående fördelningen av återstående tjugu procent förordnar Konungen. dels ock en motion, I: 341, i vilken hemställts, att riksdagen måtte, oberoende av vad som kan bli bestämt angående fördelningsgrunderna för städernas andel av automobilskattemedel för år 1932/33, besluta, att förutvarande fördelningsgrunder skola tillämpas beträffande de under 1931/32 inflytande automobilskattemedlen.

Därjämte har riksdagen i detta sammanhang förehått vissa uttalanden av departementschefen i det vid propositionen, nr 211, angående fortsatta åtgärder till lindrande av arbetslösheten inom stenindustrin m. m., fogade utdraget av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 11 mars 1932, vilka uttalanden avse beviljande ur innestående automobilskattemedel av förskott åt vägdistrikt och kommuner för igångsättande av vägföretag, till vilka statbidrag eller bidrag av automobilskattemedel beräknas framdeles skola utgå.

Slutligen har riksdagen i förevarande sammanhang behandlat två inom riksdagen väckta likalydande motioner (I: 111 och II: 197), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att för budgetåret 1932/1933 ställa ett belopp av 5 miljoner kronor till Eders Kungl. Maj:ts förfogande att som lån mot rimliga ränte- och amorteringsvillkor, som bestämmas av Eders Kungl. Maj:t, utlämnas till särskilt ekonomiskt betungade vägdistrikt, för igångsättande av vägarbeten med därmed följande ökade arbetstillfällen.

Till *byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar* har av Eders Kungl. Maj:t äskats ett belopp av 5,250,000 kronor. Med detta anslag jämte vissa redan tidigare av riksdagen beviljade anslag till enkla bygdevägar, ödebygds-

vägar o. s. v. finansieras — vid sidan av de egentliga automobilskattemedelsanslagen — utbyggnaden av landets vägnät.

Att anslagen till vägväsendet ej alltför knappt tillmätas under dess nuvarande omdaningstid måste visserligen i och för sig framstå som synnerligen önskvärt. Även med erkännande härav har riksdagen ej ansett sig kunna bestämma nu ifrågavarande anslag till landsvägsbyggnader till högre belopp än det av Eders Kungl. Maj:t äskade eller 5,250,000 kronor. Riksdagen har härvid beaktat de upprepade höjningar, som anslaget redan tidigare undergått; sålunda höjdes anslaget vid 1928 års riksdag från 4 miljoner till 4,5 miljoner kronor, vid 1930 års riksdag ytterligare till 5 miljoner kronor och vid 1931 års riksdag än ytterligare till 5,25 miljoner kronor eller samma belopp som riksdagen nu anser böra beviljas.

Här avsedda anslag till landsvägsbyggnader har tidigare alltid utgått av vanliga statsinkomster men skulle nu enligt Eders Kungl. Maj:ts förslag bestridas av automobilskattemedel. Riksdagen har ej kunnat undgå att hysa starka betänkligheter mot förslaget. Erinras må, att detta anslag hittills alltid betraktats som ett statens bidrag för vårt allmänna vägväsendes utveckling av beskaffenhet att böra bestridas som en vanlig statsutgift. På grund av rådande, budgetärt svåra läge har riksdagen dock ej velat motsätta sig att, vad nästa budgetår beträffar, automobilskattemedlen tagas i anspråk för att bereda anslagstäckning för ifrågavarande anslag till vägbyggnader. Av liknande skäl har riksdagen ansett sig böra bifalla Eders Kungl. Maj:ts förslag, att hela det statliga vägunderhållsanslaget må utgå av automobilskattemedel. Riksdagen förutsätter emellertid härvid, att i samband med nu pågående utredningar om vårt vägväsen och de lämpliga formerna för dess allmänna utveckling jämväl beaktas skäligheten av att från allmänna budgeten alltjämt i erforderlig utsträckning lämnas bidrag för finansieringen av utgifterna för de allmänna vägarna.

Vad härefter angår de båda egentliga automobilmedelsanslagen — anslaget till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna, respektive landsbygden — är att märka att till dessa båda anslag föres vad som återstår, sedan anslagen till vägbyggnader och vägunderhåll därmed bestritts. Härav tillföras städerna 20 % och landsbygden 80 %.

Av städernas andel i automobilskattemedlen (20 %) utgå för närvarande 80 % till de särskilda städerna i förhållande till inflytande skattebelopp, medan återstående 20 % utgöra en *städernas utjämningsandel*, som fördelas enligt Eders Kungl. Maj:ts bestämmande. Eders Kungl. Maj:t har nu föreslagit en höjning av denna utjämningsandel till 35 %.

Såsom av departementschefen antytts, är det självfallet av vikt, att automobilskattemedel i erforderlig utsträckning kunna stå till förfogande för exempelvis genomfartslederna genom städerna; detta gäller särskilt vissa småstäder, vilkas ordinarie andel är jämförelsevis obetydlig. På sätt motionsvis påpekats, måste emellertid betänkligheter hysas mot att, såsom departementschefen förutsatt, nu besluta om omedelbart införande av en dylik ändrad fördelningsgrund, som skulle kunna medföra sänkningar i de ordinarie an-

delar från 1931/1932 års automobilskattemedel, varmed respektive städer redan räknat, och alltså verka förryckande på redan uppgjorda arbetsplaner. Överhuvud framstår som önskvärt att, innan något närmare ståndpunkttagande sker till denna fråga, avvakta resultaten av nu pågående vägutredningar. Riksdagen har alltså ansett sig ej kunna bifalla den av Eders Kungl. Maj:t härutinnan föreslagna författningsändringen.

Departementschefen har i samband med avlåtandet av propositionen om stenindustrien uttalat sig för beredande av *förskott* av tillgängliga automobilskattemedel för igångsättning av *vägbyggnadsarbeten*, vilkas omedelbara påbörjande finnes påkallat ur arbetslöshetssynpunkt. Till belysning av vilka möjligheter, som förefunnits för att lämna förskott av nu angivet slag, har departementschefen tillika meddelat, att under senare halvåret 1931 indestående, icke i anspråk tagna bilskattemedel aldrig nedgått under ett belopp av 13 miljoner kronor.

Såsom departementschefen framhållit, torde det kunna antagas, att man på de flesta håll såsom regel skall kunna inskränka sig till arbeten av den angelägenhetsgrad, att de anses böra medtagas i närmast kommande flerårsplan. Riksdagen delar denna mening, varigenom återbetalning (avräkning) av de lämnade förskotten skall kunna påräknas efter några få år, men vill även erinra om vikten av att icke genom förskottsbidrags beviljande andra ur allmän vägsynpunkt lika eller bättre berättigade anslagskrav undanskjutas.

Departementschefen har vidare förutsatt, att man från länens automobilskattefonder skulle kunna bevilja *fyllnadsbidrag* till *nya väganläggningar* inom trakter, som mera kännbart betungas av arbetslöshet. Enligt vad departementschefen angivit, vore endast fråga om vissa icke alltför betydande belopp, vadan ej någon olägenhet med hänsyn till medelsdispositionen i övrigt kunde befaras uppkomma. I betraktande härav har riksdagen ej velat motätta sig förslaget.

I övrigt har ej vad Eders Kungl. Maj:t föreslagit och departementschefen i olika avseenden anfört givit riksdagen anledning till erinran.

Under återopande av vad riksdagen sålunda anfört och under framhållande att syftet med motionerna I:111 och II:197 om lån till vägdistrikt skulle i allt väsentligt tillgodoses genom den av departementschefen föreslagna anordningen med förskott från automobilskattemedlen till vägbyggnader, får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels antagit följande

Förslag till Förordning

om ändrad lydelse av 1 § förordningen den 16 maj 1930
(nr 161) om fördelning av automobilskattemedel.

Härigenom förordnas, att 1 § förordningen den 16 maj 1930 om fördelning av automobilskattemedel skall i nedan angiven del hava följande ändrade lydelse:

1 §.

De under — — — statens automobilskattemedelsfond.

Från nämnda fond skola i första hand bestridas *dels* de enligt gällande lagar angående väghållningsbesvärets utgörande på landet samt om ödebygdsvägar utgående statsbidragen till vägunderhåll och vinterväghållning, *dels* vad av automobilskattemedel skall utgå till bestridande av kostnaderna för vägorganisationen i länen, *dels* vad i enlighet med å riksstaten anvisade anslag skall av automobilskattemedel utgå som bidrag till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar, *dels* ock vad som jämlikt i sådant avseende meddelade bestämmelser skall av dylika medel ställas till lantbruksstyrelsens förfogande att användas till fiskerinäringens befrämjande.

Till understödjande — — — 120,000 kronor.

Av återstående — — — och broar.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1932, dock att hittills gällande bestämmelser skola äga tillämpning vid fördelningen av de under budgetåret 1931/1932 inflytna automobilskattemedlen.

dels till byggande av landsvägar och vanliga bygdevägar för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra reservationsanslag av 5,250,000 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel;

dels till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga gator och vägar i städerna för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra förslagsanslag av 11,697,400 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel;

dels till förbättring och underhåll av för automobiltrafiken viktiga vägar å landsbygden för budgetåret 1932/1933 anvisat ett extra förslagsanslag av 46,789,600 kronor, att direkt utgå av automobilskattemedel;

dels medgivit, att av landsbygdens andel för budgetåret 1932/1933 av automobilskattemedlen må disponeras ett sammanlagt belopp av högst 1,800,000 kronor för tilldelning av ett tillfälligt extra tilläggsbidrag åt mera betungade väghållningsdistrikt för 1932 års kostnader för vägunderhåll och vinterväghållning, att utgå vid sidan av det enligt 3 § 1 mom. förordningen om fördelning av automobilskattemedel utgående bidraget av 45 procent och i huvudsaklig överensstämmelse med de i statsrådsprotokollet för kommunikationsärenden den 4 januari 1932 angivna grunderna;

dels i riksstaten för budgetåret 1932/1933 — med uteslutande ur riksstaten av *dels* det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till vägunderhållet på landet m. m. och *dels* det ordinarie förslagsanslaget till ytterligare bidrag till vägunderhållet på landet m. m., att direkt utgå av automobilskattemedel — upptagit ett ordinarie förslagsanslag till bidrag till vägunderhållet på landet m. m., att direkt utgå av automobilskattemedel, med 15,600,000 kronor.

Stockholm den 7 juni 1932.

Med undersätlig vördnad.